

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Resumé

Líšeň (Líšeň Cadastre, Brno-město District), „Dlouhý kus“. A settlement area of lengyel culture (Moravian Painted Pottery) was discovered during the archaeological rescue research.

BRNO (K. Ú. STARÝ LÍSKOVEC, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Klíny“. LnK. Sídliště, pohřeb na sídlišti. Záchran-
ný výzkum.

Na přelomu října a listopadu roku 2016 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum v severním cípu katastrálního území brněnské městské části Starý Lískovec v souvislosti s plánovanou čtvrtou etapou výstavby Campus Science Parku (objekty D a E). Výstavba se týkala dosud volného pozemku p. č. 1681/1, který se rozkládá mezi budovou Moravského zemského archivu a komunikací ulic Jihlavská a Akademická. Přesná poloha zkoumané plochy je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-04 určena rohovými body o souřadnicích 247:149, 246:142, 251:141 a 252:148 mm od Z:J s. č.

V severozápadní třetině dotčeného prostoru bylo pod vrstvami navodobých navážek zjištěno celkem 23 zahloubených sídlištních objektů, které podle vyzvednutých nálezů časově spadají do období kultury s lineární keramikou a představují tak jižní okraj soudobé rozsáhlé osady (naposledy Přichystal 2014). Jakousi přirozenou hranici sídlištního areálu zde tvořila dnes již zaniklá mělká terénní deprese s občasnou vodotečí, probíhající napříč pozemkem ve směru od jihozápadu k severovýchodu. Mezi odkrytými objekty převažovaly menší jámy, většinou bez možnosti bližší funkční interpretace. V jednom případě byla ve stěně takové jámy vybudována hliněná pec. V jiné jámě pak byla objevena kompletní kostra nedospělé osoby (obr. 1). Vzhledem ke skutečnosti, že ostatky byly pietně uloženy ve skrčené poloze na boku, lze celou situaci označit za další příklad rituálního pohřbu na sídlišti.

Michal Přichystal

Literatura

Přichystal, M. 2014: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 55(1), 158–159.

Resumé

Brno (Kat. Starý Lískovec, Bez. Brno-město), „Klíny“. Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Klíny“

wurde die südliche Grenze der bekannten Siedlung der Kultur mit der Linienbandkeramik entdeckt. In einer Grube wurde die Kinderbestattung gefunden.

Obr. 1. Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). Dětský pohřeb v sídlištní jámě.

Abb. 1. Brno (Kat. Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Kindergrab in der Siedlungsgrube.

BRNO (K. Ú. ŠTÝŘICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Vídeňská ulice, parc. 640/8, 640/17, 652/3, 652/6, 676/1, 678/1, 678/2, 679, 680 (akce A066/2012). Neolit, LnK (?), MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsících červenci 2012 až lednu 2013 proběhl záchraný archeologický výzkum při stavbě „Obytný dům Vídeňská - II. etapa“. Archeologický výzkum navázal na I. etapu uskutečněnou v roce 2009. Zkoumaná plocha se nachází při západní straně Vídeňské ulice mezi domy č. 16 a č. 22, na východním svahu Červeného kopce, spadajícímu k ulici Vídeňské.

Geologické podloží je v prostoru zkoumané lokality tvořeno kvartérními sprašemi a sprašovými sedimenty, které jsou uloženy na reliktech štěrků a štěrkopísků řeky Svratky. Svrchní část sprašového podloží je ukončena oranžovým prachovým sedimentem (slabě vyvinutá půda), na který nasedá holocénní půda typu hnědozemě.

Ve spodní části plochy 01 byly zachyceny dva nepravidelné výkopy, z jejichž výplně byla získána keramika náležející kultuře s moravskou malovanou keramikou (obr. 2, 3). Na ploše 02 a 03 byl zachycen rozsáhlý hliník o velikosti až 300 m². Vyplněn byl relativně jednolitou tmavě hnědou až černou plastickou hlinou, ve které se směrem ke dnu vždy vyskytovaly zlomky žluté plastické hlíny, či

celé čočky. V jednom místě byla dokumentována vrstva tvořená středními až velkými kameny slepence Old Red a koncentrace zvířecích kostí. Zda by čočka šedé hlíny s krami do oranžova vypálené hlíny ve stěně hliníku mohla být pozůstatkem pyrotechnologického zařízení, zůstává otázkou. Z výplně hliníku byly získány četné nálezy kultury s moravskou malovanou keramikou (předběžně stupeň Ib). Vedle keramických nálezů (mísy a misky, pohárky, naběračky, zlomky zoomorfních i antropomorfních plastik) zmíníme i nálezy zrnotěrek a kamenné broušené industrie, snad i včetně jejích polotovarů. Není vyloučeno, že „solitérní“ objekty na ploše 03 byly původně taktéž součástí hliníku. Zvláště na ploše 03 nejsme schopni zcela přesně rekonstruovat původní hranice hliníku, neboť jeho svrchní partie byly zničeny již v minulosti mladšími zásahy. Samotný hliník byl zachycen již staršími výzkumy (A018/2009 a A058/2011). Četné kúlové a sloupové jamky by mohly naznačovat přítomnost staveb sloupové konstrukce, jejich datování do tohoto období však nelze jednoznačně doložit.

Kromě nálezů v rámci výzkumu spojeného s výstavbou Bytového domu Vídeňská (A018/2009; Holub *et al.* 2010, 395–432, zvl. 426–427; Neruda *et al.* 2010) jsou nálezy této kultury známy i z nedalekého výzkumu v bývalém konventu Milosrdných bratří (A070/2002; Holub *et al.* 2003, 57–100, zvl. 87).

Z druhotných poloh pochází i zlomky náležející pravděpodobně kultuře s lineární keramikou.

Vídeňská ulice, parc. č. 676/1, 678/1, 679 (akce A019/2014). Neolit, MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V rámci výstavby „Bytový dům Vídeňská - III. etapa“ byl v měsících květnu až srpnu 2014 proveden záchraný archeologický výzkum navazující na předešlé etapy z let 2009 a 2012–2013.

Na ploše výzkumu bylo zachyceno pokračování, resp. severozápadní část rozlehlého hliníku kultury s moravskou malovanou keramikou, který byl z větší části prozkoumán již v roce 2012 (viz akce A066/2014). Zjištěn byl ještě jeden menší objekt této kultury.

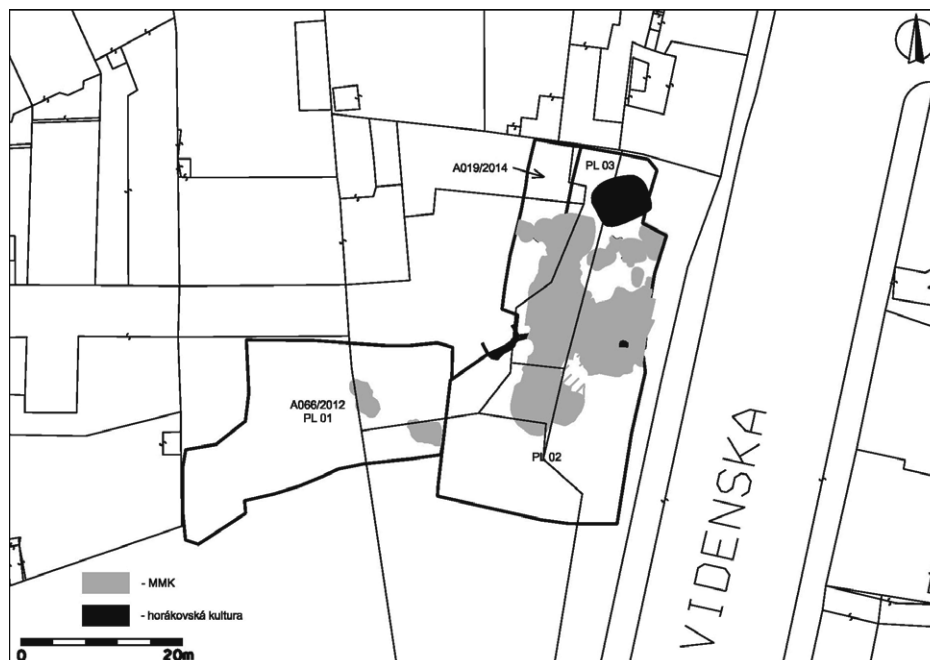
Lucie Černá, Lenka Sedláčková

Literatura

Holub, P., Kováčik, P., Merta, D., Peška, M., Zapletalová, D., Zůbek, A. 2003: Předběžné výsledky záchraných archeologických výzkumů v Brně v roce 2002. *Přehled výzkumů* 44, 101–121.

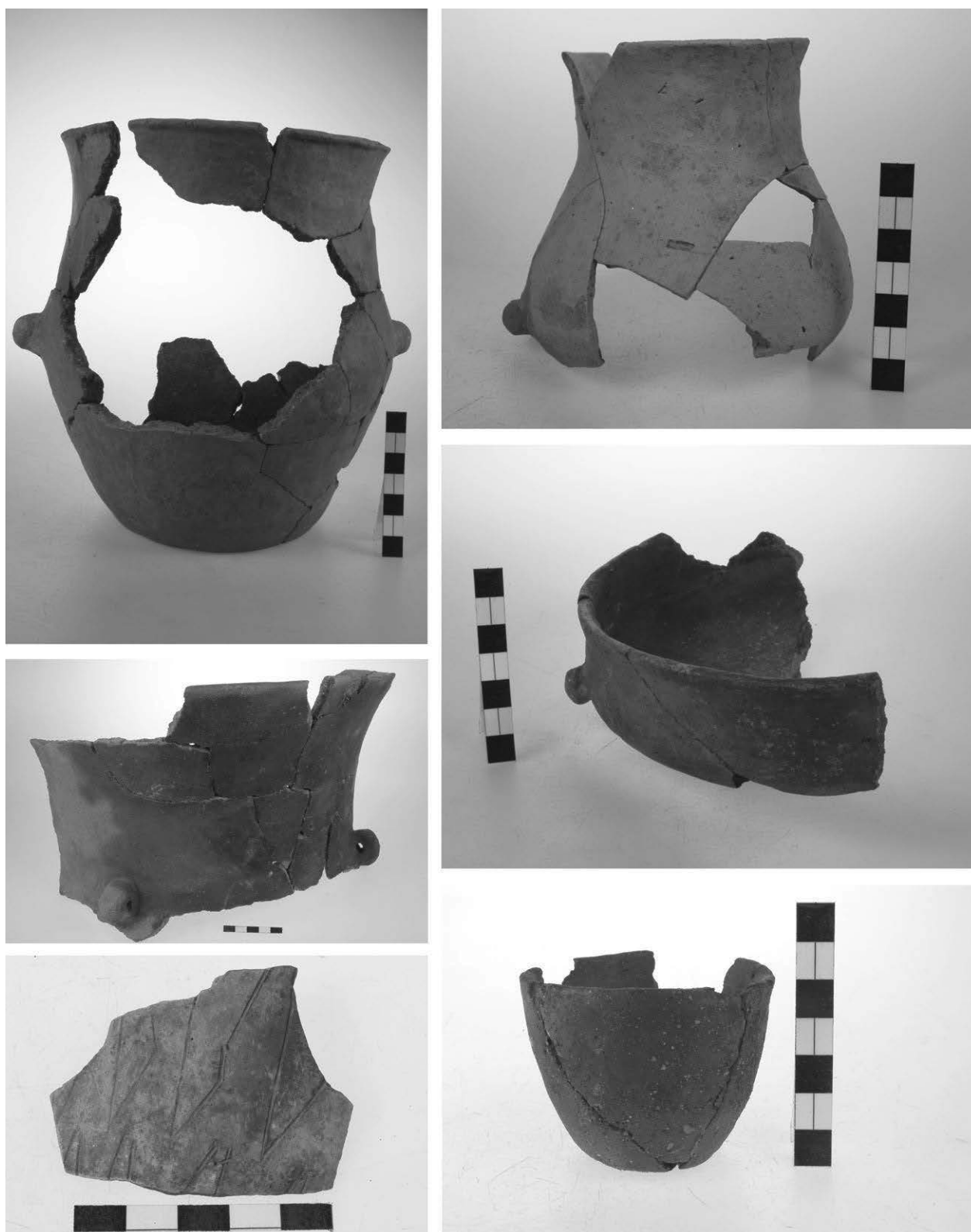
Holub, P., Kolařík, V., Merta, D., Peška, M., Sedláčková, L., Zapletalová, D., Zůbek, A. 2010: Brno (okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 51, 395–432.

Neruda, P., Nerudová, Z., Sedláčková, L., Zapletalová, D. 2010: „Bytový dům Vídeňská, I. etapa, Brno“. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 24/10. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archaia Brno o. p. s.

Obr. 2. Brno-Štýřice (akce A066/2012 a A019/2014). Výzkumem zachycené osídlení kultury s moravskou malovanou keramikou.

Abb. 2. Brno-Štýřice (Aktion A066/2012 und A019/2014). Bezeichnung dokumentierte Besiedlung des MBK Kultur.

Obr. 3. Brno-Štýřice (akce A066/2012 a A019/2014). Vybrané nálezy kultury s moravskou malovanou keramikou.
Abb. 3. Brno-Štýřice (Aktion A066/2012 und A019/2014). Ausgewählte Ergebnisse des MBK Kultur.

Resumé

Brno (Kat. Štýřice), Vídeňská-Straße, Parz. Nr. 640/8, 640/17, 652/3, 652/6, 676/1, 678/1, 678/2, 679, 680 (Aktion A066/2012). Neolit, LBK, MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

Brno (Kat. Štýřice), Vídeňská-Straße, Parz. Nr. 676/1, 678/1, 679 (Aktion A019/2014). Neolit, MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

DOBRČICE (OKR. PŘEROV)

„Beňovská“. Neolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

V rámci systematického průzkumu mikroregionu Dobřického potoka byl v roce 2015 prováděn povrchový sběr v poloze „Beňovská“ na jižním úpatí výrazného návrší „Robotňa“ (283,3 m. n. m), východně od obce Dobřice. V místě geografické souřadnice 49.4039725N, 17.4875544E (WGS 84) byl Lubomírem Dokoupilem nalezen kónický vývrtek. Tento specifický druh odpadu z výroby kamenné broušené industrie byl zhotovený z horniny světle zelenošedého zabarvení. Lokalita se nachází na pravém břehu Dobřického potoka. Nadmořská výška nálezné polohy činí 260 m. Rozměry předmětu jsou následující: výška 23 mm, průměr širší základny vývrtku činí 17 mm, horní užší základna má průměr 13 mm. Jedná se o soliterní nález, který lze vzhledem k absenci dalších doprovodných nálezů spojit s blíže nespécifikovatelnými aktivitami v předmětném prostoru v období *neolitu* či *eneolitu* (Schenk, Mikulík 2016, 20).

Zdeněk Schenk

Literatura

Schenk, Z., Mikulík, J. 2016: Nejstarší osídlení obce Dobřice. In: J. Lapáček a kol.: *Dobřice v minulosti a přítomnosti*. Dobřice: Obec Dobřice, 17–37.

Resumé

Dobřice (Přerov District), “Beňovská“. Neolithic. Isolated artifact. Surface survey.

DRŽOVICE (K. Ú. DRŽOVICE NA MORAVĚ, OKR. PROSTĚJOV)

„U hřbitova“/„Díly odvahoviční“, parc. č. 513/1 a 513/2. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících květnu a červnu 2016 proběhly zemní práce související s „úpravou a rozšířením hřbitova v Držovicích, okr. Prostějov“ (Fojtík 2016). Tyto byly prováděny drobným záchranným archeologickým výzkumem, který potvrdil nebývale intenzivní pravěké a raně historické osídlení místa (k rozsáhlé polykulturní lokalitě blíže např. Fojtík 2014, 49–52, lokalita č. 4 v mapě na str. 63, obr. na str. 65–67, 69–71 a 74). Zachyceny byly sídlištní aktivity lidu kultury s moravskou malovanou keramikou, kultury nálevkovitých pohárů, kultury mohylové, lužické i slezské fáze komplexu lužických popelnicových polí a též Slovanů raného středověku (cf. příslušné oddíly tohoto ročníku Přehledu výzkumů). Lengyelskému období náleží menší zásobní jáma, objekt K505/2016, poskytující jen nepočetnou kolekci nálezů umožňujících pouze toto rámcové datování.

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2014: Pravěké a raně historické osídlení katastru obce Držovice, okr. Prostějov. *Střední Morava* 38, 43–74.

Fojtík, P. 2016: „Úprava a rozšíření hřbitova v Držovicích, okr. Prostějov“, č. akce 172/16. Rkp. nálezné zprávy. Uloženo: Archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, č. j. 449/16. Brno.

Resumé

Držovice (Kat. Držovice na Moravě, Bez. Prostějov). „U hřbitova“/„Díly odvahoviční“, Parz. Nr. 513/1, 513/2. MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

DUBICKO (OKR. ŠUMPERK)

Za kostelem. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM 1:10000 map. list 14-43-10 - S-JTSK (X:Y) 564838.78 : 1093588.87; 564653.91 : 1093525.69; 564645.17 : 1093613.3; 564786.23 : 1093691.16

Lokalita Dubicko, Za kostelem je známá již od 20. let minulého století díky činnosti vlastivědného kroužku místních občanů. Doloženy zde jsou nálezy z období mladého paleolitu, neolitu, doby bronzové i středověku. Sídlištní lokalita se nachází na jihovýchodním okraji obce na polích s mírným jihozápadním sklonem, nedaleko sídliště protéká místní bezejmenná drobná vodoteč. Vlastivědné muzeum zde zajišťuje záchranné výzkumy již od roku 2010 a to na stavbách nových komunikací, rodinných domů a přípojek inženýrských sítí.